

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת חוה אתי עטייה

2229/25/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – קצבת תלויים וקצבת אזרח ותיק), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 320 בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה–1995¹, בסעיף 320(ה), במקום הסיפה החל במילים "יקבל קצבת תלויים ומחצית מקצבת האזרח הוותיק" יבוא "יקבל את מלוא קצבת התלויים ומלוא קצבת האזרח הוותיק".

דברי הסבר

סעיף 131 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), קובע זכאות לקצבת תלויים. בני משפחה של מבוטח שהיה עובד שכיר או עובד עצמאי, ונפטר כתוצאה מפגיעה בעבודה עשויים להיות זכאים לקצבת תלויים. בני המשפחה הזכאים לקצבה האמורה הם אלמן או אלמנה וילדים של המבוטח, העונים על תנאי הזכאות. בתנאים מסוימים יהיו זכאים לגמלה הורים, אחים, סב או סבתא, שהמבוטח היה מפרנסם.

לפי סעיף 320(ה) לחוק הביטוח הלאומי, מבוטח שזכאי לקצבת תלויים ולקצבת אזרח ותיק במקביל, יקבל את מלוא קצבת התלויים ורק מחצית מקצבת האזרח הוותיק ובלבד שהקצבה לא תפחת מהשיעור הקבוע באותו סעיף. זאת, על אף שהקצבות האמורות משתלמות מכוח עילות תביעה שונות. הראשונה, משתלמת למבוטח מתוקף היותו קרוב של נפטר כתוצאה מתאונת עבודה, והשנייה, משתלמת לאדם מתוקף הגיעו לגיל זקנה.

מדו"ח ממדי העוני והפערים החברתיים עולה כי חלה עלייה בתחולת העוני של משפחות קשישים בשנת 2012 והיא עמדה על כ-22.7% (המוסד לביטוח לאומי "ממדי העוני והפערים החברתיים – דוח שנתי" (2013)). נתונים אלה מחזקים את הצורך בהבטחת מעמדם של קשישים שהם גם קרובים לנפטר כתוצאה מתאונת עבודה.

לפיכך מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי כך ששתי הקצבות ישתלמו במלואן למבוטח הזכאי לשתייהן בו-זמנית.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברי הכנסת משה גפני ויעקב אשר (פ/1311/23), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת אורלי לוי אבקסיס (פ/1625/24), על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/2259/24) ועל ידי חבר הכנסת איימן עודה וקבוצת חברי הכנסת (פ/2983/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/1022/25) ועל ידי חבר הכנסת ואליד אל הואשלה (פ/1924/25).

הצעת החוק זהה לפ/1625/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

ט"ו בשבט התשפ"ג (06.02.2023)